

dr hab. Tomasz Basiuk, prof. UW
Ośrodek Studiów Amerykańskich, Uniwersytet Warszawski

Temat lekcji:

„Cholernie mocna miłość” Lutza van Dijka

Lutz van Dijk, niemiecki dokumentalista i działacz na rzecz praw człowieka, spisał historię „Stefana K.”, Polaka więzionego na podstawie okrytego złą sławą paragrafu 175 niemieckiego kodeksu karnego, przewidującego więzienie za stosunki z osobą tej samej płci. Historia „Stefana K.” sięga czasów II wojny światowej. Pod tym pseudonimem kryje się nieżyjący już polski aktor Stefan Kosiński (używający także imienia Teofil), który jako młody człowiek bardzo chciał występować w teatrze mimo trwającej niemieckiej okupacji kraju. Poznał wówczas niemieckiego rówieśnika, żołnierza Wehrmachtu, z którym nawiązał romans. Zawierucha wojenna spowodowała, że „Willi G.” dość szybko zniknął z jego życia. Niewykluczone, że miłosny list wysłany przez Stefana i przechwycony przez Gestapo przyczynił się do tego, że ukochany znalazł się na froncie wschodnim, gdzie ślad po nim się urywa. Niewątpliwie skradziony przez Gestapo list samego Stefana wpędził w poważne kłopoty.

Stefan K. jest ofiarą nie tylko niemieckich władz, lecz także polskiego podziemia. Znajduje wówczas oparcie w starszym bracie. Przed wszystkim jednak cechuje go niezachwiana pewność co do wartości własnych uczuć. To dzięki temu czytelnik postrzega młodego chłopaka jako niewinnego i łatwo z nim się utożsamia.

Oparta na faktach powieść „Cholernie mocna miłość” była już wcześniej tłumaczona na inne języki, między innymi na angielski, a przez pewien czas była lekturą szkolną w Stanach Zjednoczonych.

Wydanie polskie: Lutz van Dijk, *Cholernie mocna miłość. Prawdziwa historia Stefana K. i Williego G.*, tłum. Agata Chmielecka, Filip Fierek, Korporacja Ha!art 2017.

Sugerowane pytania:

1. Porównaj „Cholernie mocną miłość” z inną lekturą dotyczącą czasów drugiej wojny światowej. Na czym polegają różnice i podobieństwa między nimi?
2. Czy żołnierze podziemia mieli prawo zaatakować Stefana za romans z Willim? Podaj argumenty za i przeciw.
3. Porównaj dwie relacje intymnej przyjaźni między młodymi mężczyznami: relację między Stefanem a jego kochankiem Willim i relację między Stefanem a jego bratem. Na czym polegają różnice i podobieństwa między tymi dwiema relacjami?
4. Wyjaśnij pojęcie homofobii. Na podstawie powieści opisz przykłady homofobii instytucjonalnej (osadzonej w prawie) i homofobii opartej na społecznych uprzedzeniach.